

IN PERPETUUM CORONATA TRIUMPHAT – ANNO MDCCXV

Razgovor s gvardijanom, fra Petrom Klapežom

TEMA: 300. obljetnica krunjenje slike Majke od Milosti

Povijesni dan

Prvi broj školskih novina

I još mnoštvo:

- razgovora
- reportaža
- zanimljivosti
- zabave
- priča
- fotogalerija

Pričali smo s "Gimnazijalkom"

Koga predstavlja kip ispred naše škole!?

UVODNA RIJEČ

DRAGI NAŠI UČENICI, PROFESORI, RODITELJI I SVI OSTALI ČITATELJI,

s velikim zadovoljstvom mogu napisati kako je izašao JUBILARNI PRVI BROJ ŠKOLSKIH NOVINA *GIMNAZIJE DINKA ŠIMUNOVIĆA U SINJU* pod nazivom – **Diši**.

U ovaj list uloženo je puno truda i sati rada. Ne hvalim samo nas novinare, već bih htio posebno zahvaliti našem suradniku profesoru Anti Klapežu koji je svojom voljom povezao nas novinare i ukazao nam na vrijednost učenja stranih jezika.

Posebna zahvala i suradnicima, kao što su prof. Anita Grčić koja je lektorirala sve tekstove, s. Natanaela koja je svojim tekstovima i idejama pridonijela boljem školskom listu, prof. Mileni Vuković koja je u ovaj broj unijela i malo psihologije, prof. dr. sc. Miljenko Buljac koji nas je vodio svojim znanjem i iskusnim savjetima.

Budući da je naša škola prepoznatljiva u Sinju, gradu Alke i Velike Gospe, odlučili smo da će tema prvoga broja uslijed jubileja krunjenja slike Čudotvorne Gospe Sinjske biti upravo ta.

Donosimo vam mnoštvo rubrika, reportaža, zabave i razgovora s osobama iz društvenoga i kulturnoga života.

Prilagodili smo rubrike svim uzrastima.

Uživajte i pridružite nam se u stvaranju ovih novina!

Pozdrav od Josipa i vrijedne novinarske družine!

SADRŽAJ	
- Školske kronike - LJETOPIS	3
TEMA- 300. obljetnica krunjenja Gospine slike (razgovor s fra Petrom Klapežom)	7
- Prvi broj školskih novina- kratak pregled povijesti i sadašnjosti gimnazije.....	10
- Jeste li znali - Tko je naša "Gimnazijalka".....	12
- Dinko Šimunović (razgovor s doc.sc. Miljenkom Buljcem, pedagogom).....	14
- Kolumna: Internet - prednost ili mana današnjeg doba.....	16
- RAZGOVOR s Helenom Jurić, prof - Ušli smo u projekt e-škole.....	17
~ REPORTAŽE:	
- Bili smo u Slobodnoj Dalmaciji - od pisanja do tiskanja novina.....	18
- Pokladni dani iz Rude i Sinja.....	20
- Putevima Dalmatinske Zagore- Čitluk, Jasensko, Lučane	22
- Stari uskršnji običaji.....	24
~ FOTOGALERIJE	
- Prekrasna maturalna večer.....	25
- Maturalno putovanje.....	27
- GLAZBA: Zbogom Arsene, Kemale i Vinko.....	29
- SPORT: Izgrađen street workout park u Sinju.....	31
- MOJIH RUKU DJELO: pjesme Ive Pletikosić.....	32
- RAZBIBRIGA, VICEVI.....	34
- ENGLISKI KUTAK.....	37
- NJEMAČKI KUTAK.....	38
- PSIHO-TEST.....	39

Impressum:

Diši, školski list Gimnazije Dinka Šimunovića u Sinju, br. 1. lipanj 2016.
 Nakladnik: Gimnazija Dinka Šimunovića u Sinju, Dinka Šimunovića 10, 21230 Sinj
 TEL: 021/821-608 (tajništvo)
 FAX: 021/825-444
 E-MAIL: gimnazia@inet.hr
 ured@gimnazija-dsimunovica-sinj.skole.hr

NOVINARSKA SKUPINA: Tina Bitunjac, Petra Dragušica, Doroteja Hrvoić, Ana-Marija Bulj, Ana Skakelja, Josip Grčić, Marina Rančić, Iva Pletikosić

LJETOPIS

(siječanj - lipanj)

SIJEČANJ

Počelo drugo polugodište šk. 2015./2016. god.

Ova tekuća školska godina započela je 7. rujna.

Prvo polugodište posebno će pamtiti naši maturanti. Naime, u mjesecu rujnu u sklopu maturalnoga putovanja posjetili su Budimpeštu, Bratislavu, Prag i Beč.

Također smo se prisjetili pada grada Vukovara, obilježili

Dane kruha i prije samoga završetka prvoga polugodišta organizirali smo prigodnu predstavu za kraj ovoga razdoblja.

Od 23. prosinca počeo je zimski odmor.

U školske klupe vratili smo se 11. siječnja.

Već prvi tjedan nastave imali smo posebnu priliku: pogledati predstavu

Sinjskoga pučkog kazališta pod nazivom *Nedostajem sama sebi*.

Drugi mjesec bio je pokladni i kao takvoga smo ga i obilježili.

Donosimo vam i priču o običaju maškaranja u cetinskome kraju.

Proljetni odmor potrajao je od 21. do 25. travnja.

Do kraja školske godine nije ostalo još mnogo vremena, ali ga je trebalo dobro iskoristiti!

Za maturante škola je završila već 17. svibnja, a za sve ostale kraj nastavne godine bio je 10. lipnja.

Predstava *Nedostajem sama sebi* za naše gimnazijalce

U četvrtak 14. siječnja održana je predstava *Nedostajem sama sebi* Sinjskoga pučkog kazališta za naše gimnazijalce. Pod paskom Željka Viculina, mladi su glumci oduševili.

Naime, predstava prikazuje priču o mladoj tinejdžerki Mileni koja ulazi u svijet droge. Kada su se zabrinuli oko druženja s nepoznatim osobama, svoje bližnje laže, a ni sama sebi ne priznaje činjenicu da je skrenula na krivi put, sve do trenutka kad shvati da su je svi njezini prijatelji i samohrana majka zanemarili jer je počela konzumirati „tablete sreće“, koje je nabavljala kod poznatoga dilera Đovanija. No, ipak su njezin momak i prijateljica to morali reći majci s kojom žele spriječiti Mileninu ovisnost. Ali bilo je prekasno: Milena je preminula i otišla kao anđeo koji spoznaje da mu nedostaju majka i prijatelji, no najviše nedostaje – sama sebi!

Sigurno će i ova predstava pobuditi u nama smisao za bolji i zdraviji život u sigurnome društvu i okolini za boljitak nas samih, ali i naših bližnjih.

140. obljetnica rođenja MILANA BEGOVIĆA

Dana 19. siječnja 1876. godine u prekrasnoj Vrlici rođen je jedan od najpoznatijih književnika iz naših krajeva Milan Begović.

U svojoj mladosti radio je kao profesor, dramaturg, redatelj te kao ravnatelj Drame HNK.

Najviše se isticao pisanjem drama, no uz to pisao je i romane, pjesme, putopise.

Milan Begović jedan je od značajnijih stvaratelja moderne hrvatske književnosti jer svoje književno stvaralaštvo počinje razvijati 20-ih i 30-ih godina prošloga stoljeća.

Umro je 1948. godine.

Ove je godine i u našoj školi, kao i u školi posvećenoj njemu u čast u Vrlici, proslavljena 140. godišnjica rođenja Milana Begovića. Program je vodio prof. Marko Duvnjak, a svoj autorski uradak, jednočinku „Ja, Begović...” u njegovu je čast izveo prof. dr. sc. Miljenko Buljac.

OŽUJAK**Učenici u splitskome HNK-u odgledali *Čudo u Poskokovoj Dragi***

U petak 18. ožujka učenici 1. i 2. razreda naše gimnazije posjetili su splitsko kazalište u kojemu se igrala predstava *Čudo u Poskokovoj Dragi*.

Priča o obitelji Poskok, o autoritativnome ocu i četvorici sinova izgubljenih u bespućima Dalmatinske zagore, iznimno je duhovit scenski predložak za odličnu komediju. Naime, najstariji sin sit je očeva terora, prljavoga rublja i pure na sto načina te život odlučuje promijeniti tako da se oženi. Od toga trenutka u *macho* svijetu obitelji Poskok vrijeme se mjeri po novome kalendaru. Ulazak žene, a onda i više njih, u surovi muški svijet donosi drastične promjene, ali i stvara okvir za vratolomnu komediju...

Cijela predstava bila je popraćena salvama smijeha i spontanoga pljeska.

Učenici su bili oduševljeni, a i mi vam preporučujemo da odgledate ovu zanimljivu komediju!

TEMA

300. OBLJETNICA KRUNJENJA GOSPINE SLIKE (1716. – 2016.)

..... Dana 14. kolovoza bio je posljednji, opći juriš, koji je trajao tri sata. Kroz to vrijeme redovnici, žene, djeca i ostala čeljad koja ne bijaše za borbu, molili su s plačem i suzama pred Marijinom slikom za pomoć.

Branitelji su očekivali novi napad ali je neprijatelj "noću od 14. na 15, kada je svitao dan naše Zaštitnice na nebo uznesene, u najvećoj tišini digao topove i uz pratnju cijeloga tabora vratio se na sigurno u svoje prvobitno stanište u Livnu...". izvijestio je pisac Dnevnika, opisa opsade Sinja.

Izjutra, na Blagdan Velike Gospe nijednog Turčina nije bilo pod Sinjem, već su i posljednje Turske čete prešle preko Cetine. Pod Gradom se našlo 10.000 mrtvih i mnoštvo ratnog materijala. Od naših padoše 3 časnika, 35. vojnika i vojni kapelan fra Stjepan Batarelo.

Ranjenih je bilo 52.

Suvremenici događanja uvjereni su da je pobjeda postignuta po zagovoru Majke Božje. Suvremeni povjesničar fra Petar Filipović piše: "Da je dakle ovo bilo njezino dobiće, sumnje ne ima; pak i Turci isti posli govorili su da su gledali svaku noć u vrime obsidnuća odit po zidu Grada jednu ženu u velikoj svitlosti". Te su se Gospođe strašili i zato su pobjegli.....

Čvrsto uvjereni u Marijinu pomoć, vojnici su se htjeli odmah odužiti Onoj koja im je pomogla u teškim časovima. Sinjski providur Zorzi Balbi dao je načiniti, uz pripomoć časnika, koji su se nalazili u Sinju za vrijeme opsade, zlatnu krunu i zlatni križ da ukrasi svetu Priliku.

Tom krunom od suhoga zlata, dana 22. rujna 1716. godine, splitski nadbiskup Cupilli, svečano je okrunio Gospinu sliku. Na kruni je natpis: "IN PERPETUUM CORONATA TRIUMPHAT ANNO MDCCXV" - Zauvijek okrunjena slavi slavlje 1715.

Ove godine slavi se 300. godina od krunjenja slike Majke od Milosti koja je pomogla Sinjanima pobijediti veliku tursku najezdu! Upravo tim povodom porazgovarali smo s gvardijanom sinjskoga svetišta, **fra Petrom Klapežom!**

Prošle godine proslavljena je 300. obljetnica obrane Sinja uz Gospin zagovor, a sigurno se te svečanosti nastavljaju i ove godine kada se obilježava 300. obljetnica krunjenja Gospine slike!

Prošla godina je bila u znaku Sinja što se tiče javnog mijenja u Hrvatskoj i na svečan način, na nacionalnoj razini, proslavljena je na dan te slavne pobjede nad Turcima koja se dogodila uz moćni zagovor naše Nebeske Majke! Na najveću smo moguću razinu uzdignuli taj dan tako da je prvi čovjek u Hrvata, uzoriti kard. Josip Bozanić kao papin delegat, predsjedao slavlje. Sam kardinal možda je najbolje rekao što znači ova tristota obljetnica za Sinj, Cetinski kraj i cijelu našu južnu biskupijsku metropoliju te je piznao kako ni on nije bio svjestan kako se slavi ovdje Majka Božja pod nazivom Čudotvorna Gospa Sinjska i u zaključku je rekao kako treba doći u Sinj o blagdanu Velike Gospe i vidjeti na koji način se tu ljudi ispovjedaju, na koji način hodočaste, dolaze pješice u skupinama, na koji način se slavi procesija i euharistijsko slavlje s slikom naše Majke.

U zahvali za sve primljene milosti koje svetište je primilo preko glasa neba po zagovoru Čudotvorne Gospe su tadašnji nositelji pobjede- branitelji, kojih je bilo oko sedam stotina u Tvrđavi zajedno s fratriba koji su se za vrijeme opsade molili i svi su bili uvjereni da su pobijedili uz pomoć Majke od Milosti te da ih je sačuvala na životu! U znak zahvalnosti, zanimljivo je, venecijanski vojnici dali su svoju prvu plaću i kupili suho zlato te dali u Veneciji izraditi Gospinu krunu koja je postala identitet Gospine slike koju je u svečanom euharistijskom slavlju 22. rujna 1716. okrunio tadašnji nadb. splitski Stjepan Cupilli.

Možete li izdvojiti nekoliko ovogodišnjih događanja! Jedno od najljepših je izrada *Zlatne krunice* na čast Gospi!

To je zapravo vrhunac ove tristote obljetnice koji ćemo proslaviti na nacionalnoj razini s trodnevnicom koja počinje upravo 22. rujna i završit će vanjskom proslavom u nedjelju, 25. rujna i za tu zgodu mi fratri, kao čuvari ovoga svetišta, smo odlučili izraditi Zlatnu krunicu od darova štovatelja Gospe Sinjske koji su se odazvali na poziv da kao zahvalu za sve primljene milosti izradimo tu krunicu. Skicu krunice napravio je akad. kipar Kuzma Kovačić, a krunicu će krasiti starozavjetni hrvatski križ, pet zrnaca od križa prema krunici su tri bogoslovne kreposti: vjera, ufanje i ljubav te uz slike Uskrsnuća i uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo! Posebna zrna koja odvajaju desetice krunice će imati velikane Svetišta: jedan je Rafo Kalinić, kao mučenik Drugog svj. rata koji je nosio Sveto otajstvo bolesniku i kojega su Nijemci uhvatili i živog bacili i zapalili, tu je i prvi kanonizirani svetac- sv. Nikola Tavelić, tu će biti i lik i bl. Alojzija Stepinca te Leopolda Bogdana Mandića, kao nositelja ove godine Božanskoga Milosrđa.

Mi smo Bogu zahvalni da će ove godine svi hodočasnici koji dođu ovdje dobiti potpuni oprost grijeha jer znamo kako je papa u ovoj godini proglasio izvanrednu Godinu Božjeg milosrđa te dao mogućnost svim biskupima i nadbiskupima cijele Crkve da u svim svetištima hodočasnici mogu dobiti potpuni oprost što znači da

svaki koji ove godine pohodi naše svetište, ispovijedi se, sluša svetu misu, pričesti se i izmoli nakanu na čast svetoga Oca da ima mogućnost dobiti potpuni oprost za ovozemne propuste i slabosti!

Već tradicionalno ovdje, devetu godinu, se događaju „Klape Gospi Sinjskoj“ koje će ove godine biti 4. kolovoza s početkom u 20:30 sati. Najavljeno je 10 klapa koje će izvoditi po dvije pjesme što je posebnost ovog klapskog festivala koji je posvećen s marijanskim pjesmama! Najavljeno je kako će ovaj festival HRT prikazati kroz devetnicu Velike Gospe što je jako značajno i za naše svetište!

Tradicionalno 3. kolovoza imamo hodočašće svećenika, redovnika i redovnica koji su rodom iz našega kraja i koji već 3. godinu zaredom hodočaste! To je posebno za naše svetište jer se Cetinska krajina, što nije čest slučaj, može pohvati s velikim brojem redovničkih i svećeničkih zvanja. Tako imamo preko pet stotina časnih sestara i preko dvjesto svećenika što je milosni dar, a sva ta zvanja najčešće su izmoljena pred slikom Čudotvorne Gospe Sinjske

I 30. srpnja imamo vojno hodočašće koje se prvi puta prošle godine organiziralo, a što je vojni ordinarijat otkrio kao milosni dar te smo dogovorili da će to hodočašće biti i ove godine! Počet ćemo procesijom s slikom Gospe Sinjske koja će ići Pijacom i vratiti se na dvorište gdje će biti svečana misa sa hrvatskom vojskom i policijom, a koju će predvoditi novi vojni ordinarij, mons. Jure Bogdan!

U to hodočašće uključit ćemo i sve hrvatske branitelje, udruge poginulih branitelja, njihovih obitelji koji će svi biti pozvani na to hodočašće!

Istaknuli ste usku povezanost hodočasnika i Gospe i tako od te slavne pobjede nad Sinjem počinje nešto novo, nekakva nova era u životima ljudi!

Od dolaska slike Majke od Milosti, 1687. godine i od slavne pobjede nad Sinjem počinje nova povijest Sinja te ono što je najveće bogatstvo ovoga grada i Cetinskog kraja je blagi lik Majke od Milosti- Čudotvorne Gospe Sinjske, a zapravo i viteška igra Sinjska Alka niknula je iz te slavne pobjede!

To su vrijednosti koje nikada ne blijede i svi stranci vole istaknuti kako je Hrvatska „Marijin perivoj“ jer nema crkve u našoj domovini koja nema sliku ili kip na čast Blažene Djevice Marije, a mi u Sinju najčešće želimo kazati kako nas je Bog obdario najljepšom Gospinom slikom na svijetu!

POVIJESNI DAN U GIMNAZIJI

**PRVI BROJ ŠKOLSKIH NOVINA –
PREGLED POVIJESTI I SADAŠNOSTI**IZVOR: SD

U ovoj školskoj godini ukupan broj učenika u gimnaziji bio je 365, a raspoređeni su u 12 razrednih odjela u zgradi prizemnici koja ima dva paviljona povezana staklenim hodnikom, a smještena je u parku koji zajedno uređuju i čuvaju učenici i nastavničko osoblje.

U školi ima ukupno 14 učionica, od kojih su dvije kabinetske za kemiju i informatiku. Školska knjižnica ima 5500 naslova, a škola koristi otvoreno igralište, sportsku dvoranu, koje je suvlasnik zajedno s ostale dvije srednje škole, te atletsku stazu u školskome parku.

Zanimljivo je da između dvaju paviljona postoji i uređen vrt u kojemu umirovljeni profesor Ante Mandić uzgaja povrće. To je i neka vrsta školske tradicije jer taj vrt postoji već nekoliko desetljeća i profesori uvijek imaju svoju verduru za juhu. Školska zgrada izgrađena je 1958. i 1962. kada je napravljen aneks. Zgrada je u razdoblju od 2003. do 2007. godine temeljito obnovljena uglavnom sredstvima Županije.

Naša je gimnazija iznjedrila mnogobrojne uspješne liječnike, pravnike, inženjere, profesore, akademike. Akademik Stjepan Gunjača, Ton Smerdel, Ante Milošević, Miljenko Buljan, Marko i Vladimir Veselica, nogometaš Slaven Zambata, admiral Davor Domazet Lošo, Miko Tripalo, Mirko Božić, samo su neki od onih koji su nam prvi pali na pamet, a neka nam ne zamjere oni koje smo zaboravili s poduzega popisa .

Što se tiče međunarodne suradnje i razmjene učenika, sinjska gimnazija također je vrlo aktivna. Tako je ostvarena suradnja sinjskih gimnazijalaca s kolegama i vršnjacima iz grada Hamburga u suradnji s *Goethe institutom* iz Njemačke, zahvaljujući kojoj je u jednoj učionici gimnazije opremljen kabinet za učenje njemačkoga jezika i upoznavanje s njemačkom kulturom pomoću niza didaktičkih pomagala, literature i informatičke opreme.

Svake se godine održava i polaganje ispita iz njemačkog (FIT) i francuskog jezika (DELF).

Učenici gimnazije ostvaruju zavidne rezultate te dobivaju diplome koje su međunarodno priznate.

Sinjski su gimnazijalci prepoznatljivi i po kulturnoj i društvenoj aktivnosti. Aktivni su na raznim promocijama, javnim i kulturnim tribinama, djeluju u sinjskome amaterskom kazalištu i u drugim udrugama u gradu. Osim toga, izrađuju mrežne stranice i pripremaju školski list te sudjeluju u mnogim humanitarnim akcijama kao što su dobrovoljno darivanje krvi, prikupljanje raznih vrsta pomoći i sl.

Kraljevska realka

Sinjska gimnazija Dinka Šimunovića osnovana je i s radom je počela u školskoj godini 1921./22. Tada je nosila naziv Kraljevska reformna realna gimnazija Sinj. Zatim mijenja naziv u Državna reformna realna gimnazija 1925., a u razdoblju od 1929. do 1940. godine zove se Državna realna gimnazija.

Poslije Drugoga svjetskog rata, za vrijeme bivše države, nosi naziv Gimnazija "Dinko Šimunović", a za vrijeme Šuvarove reforme postaje dijelom Centra odgoja i usmjerenog obrazovanja "10. kolovoz" Sinj. U hrvatskoj državi vraća se stari naziv – *Gimnazija Dinka Šimunovića*.

JESTE LI ZNALI?

TKO JE NAŠA „GIMNAZIJALKA“?

Zasigurno ste mnogo puta prošli kraj kipa ispred naše škole i ne zapitali se koga predstavlja i kada je postavljen ili se zapitali mnogo sličnih pitanja!

Iskreno vam moram reći, da niti ja nisam znala sve dok jednog dana u razgovoru s jednim profesorom nisam saznala kako je to Nevenka Labrović koju su, u to vrijeme, nazivali „najljepšom djevojkom na daleko“!

Rodom je bila iz Glavica, a prof. Ante Župić želeći pridonijeti ljepšem izgledu škole, izradio je njezin kip!

Odlučila sam je potražiti i došla sam do nje!

Što mi je rekla, doznajte u narednim slovima!

Prof. Ante Župić napravio je *Gimnazijalku*, kip koji krase predvorje naše škole, a predstavlja vaš lik. Kako je počela priča o kipu i Nevenki Labrović, mladoj Glavičanki?

Te su godine gimnazijalce preselili u školu učenika u privredi iz razloga što je gimnaziju na Alkarskome trkalištu, koja je sada Franjevačka klasična gimnazija s pravom javnosti, zahvatio požar!

Kad smo došli u, moglo bi se reći, neuglednu školu, prof. Ante Župić odlučio je dati svoj doprinos kako bi malo oplemenio školu te je napravio kip učenice. Nekim vlastitim odabirom odlučio je da ja budem ta učenica.

Kako ste se osjećali u tome trenutku?

Mnogi su Vas ipak okarakterizirali kao "najljepšu nadaleko".

Euforija u mome životu bila je kada se taj kip pravio. Bila sam veoma popularna i samim tim što se pravio moj kip smatralo se da sam jako lijepa, što je bez lažne skromnosti i bilo, međutim gimnazija je tada bila puna prelijepih djevojaka. Zašto se prof. Župić odlučio baš za mene, ne znam.

Ipak, pričajući s njim dok sam pozirala, rekao mi je da sam ja najdinarskiji tip učenice te mislim da je to presudilo.

Je li pok. prof. Ante Župić bio Vaš profesor likovne umjetnosti te došao do Vas ili je to bilo sasvim slučajno?

Da. Prof. Župić predavao mi je umjetnost. Kada sam došla prvi put u atelje, bila sam jako iznenađena jer je ta statua bila ista ja. Moram priznati da sam se ponekad na satu osjećala neugodno jer sam primijetila da me gleda, no shvatila sam da je proučavao crte moga lica.

I za kraj: Kakav je osjećaj danas doći u rodni grad i vidjeti vlastiti kip?

Lijepo, ali mi slava nije udarila u glavu. Udala sam se i otišla u Beograd, gdje i danas živim. Sada sam jedna baka.

Ne dolazim često, a mogu reći da tu statuu svi više obilaze od mene, a kada dođem i vidim je, razne mi se slike motaju po glavi.

No, jako mi je žao što malo spominju toga velikog umjetnika, a još boljega čovjeka!

Hvala Vam na razgovoru!

Hvala Vama!

RAZGOVOR S prof. dr. sc. MILJENKOM BULJCEM O DINKU ŠIMUNOVIĆU

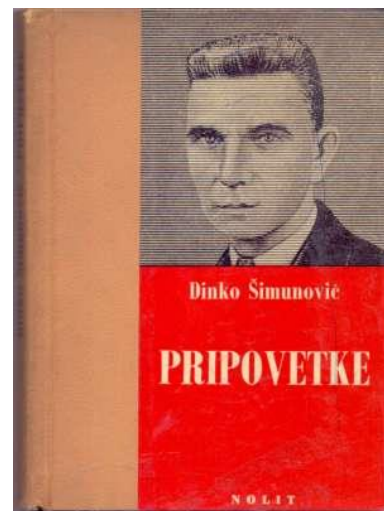
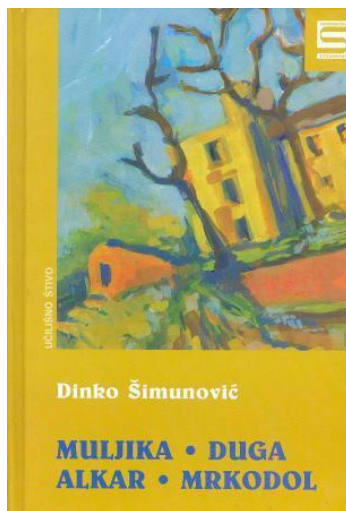
ČOVJEK KOJI JE OSTAVIO DUBOK TRAG U KNJIŽEVNOSTI

Dinko Šimunović rođen je kao nezakonito dijete 1. rujna 1873. u Kninu gdje njegova majka Manda Anić dolazi u obitelj Šimunović kao sluškinja. Očinstvo djeteta je zatajila, a u roditeljski dom u kninsko selo Vrpolje od sramote se nije smjela vratiti. Dijete je krstio vrlički župnik i u crkvenu maticu upisao ga je kao Dume Dumičić. Tom odmilnicom bio je prepoznat kao dijete rođeno u nezakonitoj vezi. Rubrika o ocu ostala je prazna. Tek kad se na zajednički život s tom ženom odlučio Stipan Šimunović sklopili su brak u Vrlici 16. kolovoza 1875. godine. Dvije godine poslije, točnije 25. listopada 1877. Stipe Šimunović u nazočnosti svjedoka Lazara Đukića i Ivana Begovića, potpisao je izjavu da priznaje dječaka za zakonitoga sina, nadjenuvši mu ime Dinko, davši mu prezime Šimunović. Ali, to nije bila obitelj. Muž i žena uopće se nisu voljeli te je to dijete u većini slučajeva bilo zagledano u tužnu, uplakanu majku, o čemu svjedoče i mnogi njegovi portreti na kojima se na licu uviđa nešto namršteno, teško, neizrecivo... Otac mu je poklonio pušku nakon što je upisao učiteljsku školu. Svoje djetinjstvo i mladost opisao je u svoje tri knjige. Upisao je učiteljsku školu, preparandiju, koja je nosila takav naziv jer mladost koju podučava mijenja, preparira... Upisao ju je u Arbanasima kraj Zadra. Arbanasi su naselje u kojemu je biskup Vicko Zmajević iz Crne Gore i dijela Hercegovine doveo Hrvate i Albance. Oni su nastanili taj prostor na kojemu su i danas, a žive stopljeni s Hrvatima. U školi u Arbanasima proživljavao je gorko djetinjstvo: imao je malu stipendiju, otac mu je ponekad nešto malo poslao, a našao se u okruženju u kojemu nije mogao prihvatiti ljude u kojima je bilo nešto odbojno. Nakon što je završio školu, našao je posao kao prvi učitelj u Hrvacama, 1892. godine. Radio je godinu dana, oženio se te je bio pozvan u vojsku u kojoj je služio jednu godinu, nešto manje nego ostali jer je bio učitelj. Umire mu prva žena i dvije djevojčice, koje su pokopane u Hrvacama. Nakon nekog vremena u školu dolazi Dubrovkinja Vjekoslava s kojom se oženio i starao novu obitelj. S njom je imao troje djece, među njima i Franu koji je rođen u Dicmu 1907. godine. Jednom mu je u Hrvacama došla inspekcija u školu i pitali su djecu prepoznaju li lik Franje Josipa, čiju medalju je nadzornik imao na odjeći. Djeca, koja nisu znala odgovoriti jer im se o toj osobi nije puno govorilo, navodila su razna kriva imena. Nakon toga Šimunović je

dobio premještaj iz Hrvaca. Pisao je molbe i pokušavao ostati u Hrvacama, no ipak nije uspio. Premješten je u Dicmo gdje je kao domaćin primio Milana Begovića, Josipa Karamana i druge, a dolazili su mu i Zagrepčani koji su ga poznavali jer je objavljivao u časopisima. Znali su da u Dicmu postoji učitelj, književnik koji je „snažno pero“, a cijenili su ga jer je uobličio novelu kao književnu vrstu.

Priče i pripovijetke bile su drugačije koncipirane. Njegova se novela temeljila na snu i snoviđenju, ali i na realnome životu. Unijeti snove u priču, bilo je nešto novo. U radnju gdje su stanovnici Mrkodola, stanovnici u kršu koji ništa ne poduzimaju želeći sunčati se, izležavati se i ništa ne raditi, uvodi snoviđenje glavnoga lika. Ono je obojeno novim stavovima te mišljenjem i traženjem nečega posebnoga, a zapostavljanjem staroga: o snošljivosti, toleranciji, gdje domaćin ima snoviđenje i optužuje samoga sebe jer je bio dobar prema Muji Redžepiću kojemu je dao žlicu i zalogaj u svojoj kući, a plaši se da ga fra Ante ne bi optužio jer je izbjegao plaćanje desetine. To nosi kao nekakvu moru, a snoviđenje je bilo vrhunac te umjetnosti. Šimunović je u svojim djelima, ne treba to skrivati, pogazio neke vjerske istine. To što su mu šezdesetih godina iskazali čast da svojim imenom postane naslovnik čuvene gimnazije, bio je čin kojim se preduhitriло da školskoj ustanovi službene vlasti ne daju ime kojeg partizana. Šimunović je čitao ruske klasike: Tolstoja, Dostojevskoga, Turgenjeva i druge te je tako gradio svoj pogled na književnost. Mnogi povijesni kritičari, iako se tek gradio taj književni duh, cijenili su ga kao takvoga. No, ipak, neki su ga napadali, neki su ga branili. Učlanjen je u Društvo književnika, pa naglo izbrisan. Tražio je sebe, objavljivao po časopisima, a znalo se da bi novelu pisao tako da je svaku novu rečenicu ubacivao u novi redak jer se dobivao honorar po redcima. Kasnije se preselio u Zagreb kako bi se djeca mogla školovati. Ali, on je i Zagreb, Arbanase te Split doživljavao kao sredinu u kojoj se nije mogao prilagoditi. Taj ga je gradski način života na neki način pokopao. Umirovljen je i onda je dospio u stanje kad nije imao puno sredstava za život jer se od književnosti nije moglo živjeti. No, ima jedna mrlja koja je vezana za njegove mladenačke dane, o kojima ja nisam pisao, a neću ni govoriti, ali se može naslutiti iz autobiografskih zapisa. Kada je došao u školu u Hrvacama, vidio je da je došao u zrelu sredinu gdje bi bilo kad u svako doba dana i noći, mogao doći u svaku kuću, i svi bi ga častili i prihvaćali jer je bio cijenjen zato što je bio učitelj u tome seoskom naselju, gdje je uz takav život i skromnu državnu plaću mogao kupovati knjige te tako ostaviti dubok trag u hrvatskoj književnosti.

KOLUMNA

INTERNET- PREDNOST DANAŠNJEG DOBA ILI OVISNOST

Usljed čovjekove kontinuirane potrage za novitetima i boljim životnim standardom, tijekom godina čovjek je otkrio mnoštvo novih stvari. Tijekom 90-ih godina prošloga stoljeća bili smo svjedoci velike tehnološke revolucije – pojave digitalnih računala. Sve do tada termin *internet* praktički je bio nepoznanica. Međutim, možemo reći da je internet postao najmoćnije sredstvo 21. stoljeća.

Pojavom interneta veličina zemaljske kugle gotovo se prepolovila u našim umovima jer bez obzira na to gdje se nalazili, svi su nam dostupni za nekoliko sekundi. To je zapravo mreža koja je međusobno spojena na one druge, manje mreže. Danas su sve moderne tehnologije povezane na internet. *Međutim, dok ovaj digitalni svijet za jedne predstavlja igralište, za druge je ono baš poput bojnoga polja.*

Kao i sva današnja tehnologija tako i internet ima prednosti, ali također nas može učiniti i ovisnim o njemu. Prednosti je, dakako, mnogo: omogućava nam slobodu govora, iznošenje vlastitih stavova i razmišljanja, a da pritom ne vrijeđamo, omalovažavamo ili diskriminiramo drugoga. Anonimnost interneta omogućuje učenim osoba pisanje, primjerice, blogova, poezije, putopisa i dijeljenje osobnih iskustava; općenito, anonimnost daje veću slobodu. Ponekad ta sloboda prijeđe granice i dovodi nas u nepraviliku i iskušenje. U današnjem svijetu sloboda dovodi do internet nasilja koje je gore od fizičkoga nasilja zato što je publika mnogobrojna i zato što riječi, pogotovo pisane, ostavljaju dublje tragove od udaraca. Postoje i druge mane interneta kao što su nevjerojatnost nekih sadržaja, privatnost na internetu teško je sačuvati i kontrolirati, gubitak realnosti – nisu svi virtualni prijatelji u punome smislu te riječi, tj. gubi se smisao prijateljstva. Također, gube se i društveni kontakti i interakcija, smanjuje se kultura druženja, opada gramatička i pravopisna vrijednost izražavanja te pismenost općenito; npr. mnoštvo je anglizama, kratica, slova koja ne postoje u našem jeziku. Najveća je mana interneta ta što je postao vrsta ovisnosti. Internet je posebna vrsta ovisnosti. Zašto? Zato što internet nije poput ostalih ovisnosti, kao što su droga i alkohol koje stvaraju fizičku ovisnost, on stvara psihičku ovisnost, ovisnost koje se puno teže riješiti. Znakovi koji upućuju na ovisnost su: zgražanje na samu pomisao da nemaš pristup internetu, učestali boravak na internetu, bilo na mobitelu, laptopu ili računalu, ako slobodno vrijeme provodiš *online* itd. Puno je, dakle, znakova koji upućuju na ovisnost o internetu. To za sobom povlači i razne posljedice: oštećenje vida, prekomjerna tjelesna težina zbog pretjeranoga sjedenja za računalom, poremećaj spavanja, gubitak socijalnih i komunikacijskih vještina, osiromašenje jezika, poremećaj u psihičkom razvoju, povlačenje u sebe, depresiju, irealan odnos prema životu i obvezama, povećan rizik izloženosti kriminalnim aktivnostima i krugovima.

Napokon, može se zaključiti da internet ima puno prednosti, ali ima i mana, mana koje se mogu kontrolirati tako da se ograniči vrijeme upotrebe interneta te da se ograniči količina objavljivanja privatnih podataka, jer svatko ima pravo na svoju privatnost. **Internet: prednost ili ovisnost?! Sam odlučuješ!**

RAZGOVOR S HELENOM JURIĆ, prof.

UŠLI SMO U PROJEKT E-ŠKOLE

Naša gimnazija Dinka Šimunovića uvrštena je na popis e-škola kojima kroz više projekata provodi se informatizacija školskog sustava u razdoblju od 2015.-2022. godine.

Više o toj temi rekla nam je **prof. Helena Jurić** s kojom smo razgovarali!

Naša *Gimnazija Dinka Šimunovića* uvrštena je na popis e-škola. Kakav je bio način odabira škola?

Za projekt e-škola prijavilo se 700 škola, a na kraju je izabrano njih 150. Birale su se škole različitoga karaktera. Ovo je pilot-projekt i zato su ga želji isprobati na što više škola s različitim programima. Od tih 150 škola neke su osnovne škole, neke su srednje strukovne škole, a neke pak gimnazije.

Kakve nam sve prednosti donosi projekt e-škola?

Tehnologija svakodnevno napreduje i mi ne želimo zaostajati za tim. Plan je da sve škole u Hrvatskoj do 2022. godine budu digitalno zrele. Prednosti su te što će se cijela škola opremiti pametnim pločama i drugim tehnološkim pomagalicama. Također će se poboljšati mrežna infrastruktura škole i uvesti e-dnevnik.

Na kakav bi način to olakšalo ili možda otežalo rad profesora i što o tome misle učenici?

Olakšalo bi rad profesora zbog toga što bi im bili dostupni razni materijali za nastavu. Samim time i nastava bi se provodila na zanimljiviji način. Ovaj projekt ne bi trebao otežati rad profesora, ali naravno da će se provoditi razne edukacije. Učenici se vesele projektu i njima će nastava biti daleko zanimljivija na ovaj način. Možda neke potakne na još veći rad.

Pitanje koje zanima mnoge učenike jest uveli se e-dnevnik od sljedeće godine i, ako se uvodi, hoće li on biti za sve predmete ili samo za „glavne“?

E-dnevnik, kada se uvede, bit će za sve predmete. Radi se na tome da se do sljedeće školske godine opreme sve škole koje sudjeluju u projektu. Za sada ta ideja polako napreduje, ali se nadamo da će uskoro biti privedena kraju.

REPORTAŽA

**BILI SMO U SLOBODNOJ DALMACIJI-
OD PISANJA DO TISKANJA NOVINA**

Dana 18. prosinca 2015. godine učenici Gimnazije Dinka Šimunovića u Sinju posjetili su redakciju *Slobodne Dalmacije* u Dugopolju. Gimnazijalci koji su s profesorom Antom Klapežom posjetili redakciju ujedno su i članovi Novinarskoga društva naše gimnazije. Njihov je posjet trajao nekoliko sati, no opet nedovoljno da se u potpunosti upozna rad jednoga novinara i složeni proces nastajanja svakodnevnih novina. Učenicima je detaljno objašnjen način stvaranja novina, kako se prikupljaju informacije, određuje što je bitno te tko je za što odgovoran. Također, veliku ulogu u nastajanju novina igra sve razvijenija tehnologija. Sve se provodi preko raznih programa koji povezuju novinare. U sklopu svoga posjeta učenici su upoznali i način tiskanja novina te koliko je za taj posao potrebna preciznost i razumijevanje velikih strojeva. Na kraju su naši gimnazijalci napravili intervju sa zamjenikom glavnoga urednika, novinarom Robertom Žajem. On nas je upoznao s dobrim stranama novinarstva i koliko je zapravo taj posao zanimljiv, ali s druge nas je strane upozorio kako se posao novinara promijenio razvojem tehnologije te kako je postao necijenjen.

**SLOBODNA
DALMACIJA****Koliko se dugo bavite novinarstvom i što Vas je na to potaklo?**

Od 1983. godine. Bio sam impresioniran stvarima, poglavito onima u kojima sam kao novinar bio aktivan: putovanjima i upoznavanju novih ljudi.

Kakav je bio početak Vaše novinarske karijere?

Vrlo težak i mukotrpan jer se vrlo teško ulazilo na ta vrata i morao si svladati sve temelje novinarstva i imati dara za pisanje, tj. prepoznavati sve bitno i nebitno.

Tko Vam se u novinarstvu postavio kao uzor?

Nisam imao nekih posebnih uzora, nego sam gledao kolege, cijenio ih i poštivao kao novinare.

Je li u novinarstvu teže sada ili je bilo prije? Po Vašemu mišljenju, ima li novinarstvo svijetlu budućnost?

Znatno je teže danas...Novinarstvo sigurno, po meni, nema budućnost. Nove tehnologije i novosti nose te tako mijenjaju pravila igre.

Koje su onda mane novinarstva?

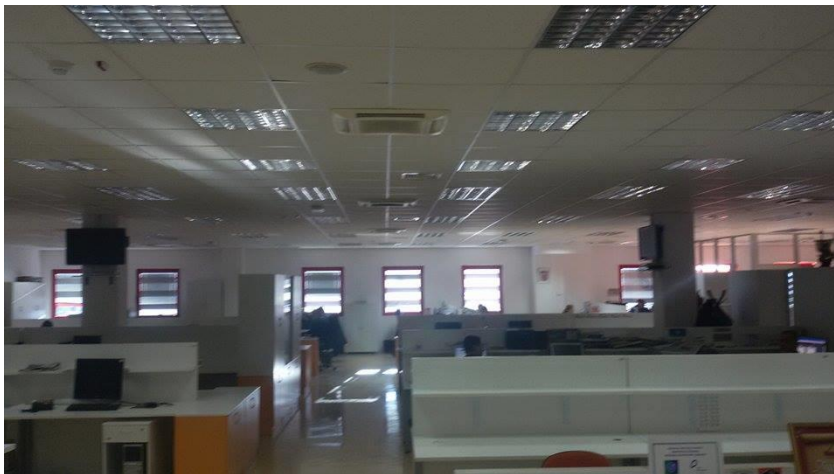
Mislim kako za par godina ni novinara neće biti, već će sve obrađivati roboti... Na neki način novinarstvo i nije poštovano.. Prije nisi ni mogao zamisliti da priču i svoj posao ne napraviš *uživo* u početku, a sada su mobiteli, računala i druge naprave doprinijeli da novinar priča sa sugovornikom, a ne zna kako izgleda. To je loše za novinarstvo koje traži stvaranje, studioznost, temeljitiji pristup, pripreme za zadatak i odrađivanje samoga zadatka.

Opišite nam ukratko kako izgleda jedan Vaš prosječan dan?

Prvo, moraš biti u toku bez obzira na to koju dužnost obnašaš, novinara ili urednika, što je danas i složenije jer imamo na tisuće raznoraznih izvora s elektronskih medija (računala, portala, interneta, radija), dok je prije bilo jednostavnije jer nisu bila ovako turbulentna vremena, ako izuzmemo doba rata. Novine moraš, što je stvar iskustva, na brzinu prelistavati i odvajati ono najbitnije i na temelju toga sugeriraš novinarski tekst te onoga kome to malo više pristaje. No, nekad to i nije moguće te ljudi svaštare, rade sve i svašta, a tu samo trpi novinarstvo.

Po svim Vašim riječima da se zaključiti da ste prije, na neki način, više uživali u svome poslu? I kako su ovi suvremeni mediji vratili novinarstvo korak unazad?!

Da, više sam uživao. No, bez obzira na to prostora za novinara još uvijek ima te se meni to starije razdoblje više sviđa, možda i u skladu s godinama. Puno je ljepše bilo na terenu putovati i ostalo, a sve je to sada ubrzano i sama je vijest izgubila smisao jer ne možeš više u novinama dati neku vijest koja je bila sinoć jer je već viđena, nego moraš tražiti neku temu ili nešto novo što se krije iza te vijesti. I sami to vidite. To je jasno kao Sveto pismo.

Hvala Vam na razgovoru!

REPORTAŽA

POKLADNI DANI IZ RUDE I SINJA

Predzadnju subotu u siječnju, koje je probudilo hladno jutro s temperaturom od -12 stupnjeva, obilježile su maškare koje su krenule u svoje pohode. Tako smo se uputili prema Rudi gdje smo ušli u veselu povorku i napravili intervju s vođom, didom i mladoženjom. Pokušali smo ostati kako tako „književni“, no uz smijeh i veselje i to se oprašta. Što su nam rekli, možete pročitati u nastavku...

Po raznim selima Cetinske krajine raznoliki su običaji vezani uz maškare, koliko dugu tradiciju imaju ove?

Vođa: Naše maškare imaju dugu tradiciju. Još su moji dida i čača išli, a tako san evo i ja nastavio.

Did: Imaju dugu tradiciju. Otkad je mista, ovaj se običaj nije prominio.

Mladoženja: Sićan se da san još ko dite oda s čačom, a on mi je priča kako je on isto od malih nogu u mačkarama. Imaju stvarno dugu tradiciju. Običaj je običaj. To se ne minja. A nadan se da će se i nastaviti u budućnosti.

Što vam znače pripreme i odlazak u maškare?

Vođa: Znači nam puno. Održava se duga tradicija, dobro se zabavimo.

Did: Znači nam da ćemo se lipo proveseliti.

Mladoženja: Znamo da ćemo se pošteno umoriti tog dana, ali vridi trud.

Što pripreme obuhvaćaju, vjerojatno traju nekoliko mjeseci?

Vođa: Pripremamo se nekih misec dana. Triba skupiti celu ekipu, osmisli komedije, triba...

Did: Pripreme i ne traju tako dugo, ali svejedno ima dosta posla. Mi moramo imati resice, zvona za oko struka i na kraju takozvanu mišinu za na glavu. Nać sve šta će nam robu prikrićat...

Što vi danas predstavljate u ovim mačkarama?

Vođa: Evo, ja san danas Turčin. Moja je uloga da sve organiziram da bude na vrijeme, da svi budu di tribaju bit i da sve prođe kako triba.

Mladoženja: Ja san mladoženja. Tu mi je, valjda, negdi i mlada. Mi ne glumimo u komedijama, ali eto neko je pravilo da svake maškare moraju imati mladoženju i mladenku pa tako i ove naše.

Koliko je danas rudskih maškara?

Vođa: Danas nas je otprilike sedamdeset.

Did: Ima nas dosta, a bilo bi još bolje da nas je više.

Mladoženja: Znalo nas je i više bit...

Lijepo je vidjeti i da dosta mladih baštine ovu vašu tradiciju?

Vođa: Je, istina! I to je baš lipo. Drago nam je da su mladi zainteresirani. Znamo da će se uz njih takve očuvat tradicija.

Did: Ima dosta mladih. Nastavljaju za svojih očevima i didima.

Mladoženja: Super je to dok su i mlađe generacije zainteresirane. Šta nas je više, to bolje.

I za kraj ove priče iz Rude upitali smo naše sugovornike oko izbora za negativca godine, no svi su se složili oko jednoga: da bi bilo dobro da je samo jedan...

I mnoga druga sela Cetinskoga kraja preplavile su maškare, a 2. smotra maškara Cetinskoga kraja održana je u organizaciji Grada Sinja u subotu 6. veljače.

Vrhunac je maškarskih svečanosti bio 9. veljače kada je na sinjskoj Pijaci, u organizaciji Krnjevalske udruge grada Sinja, "izgorio" Most!

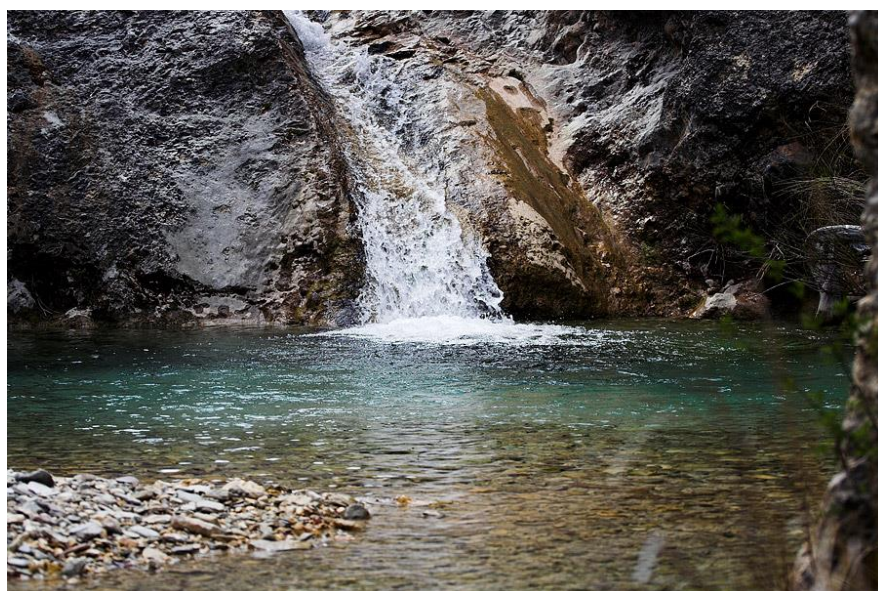
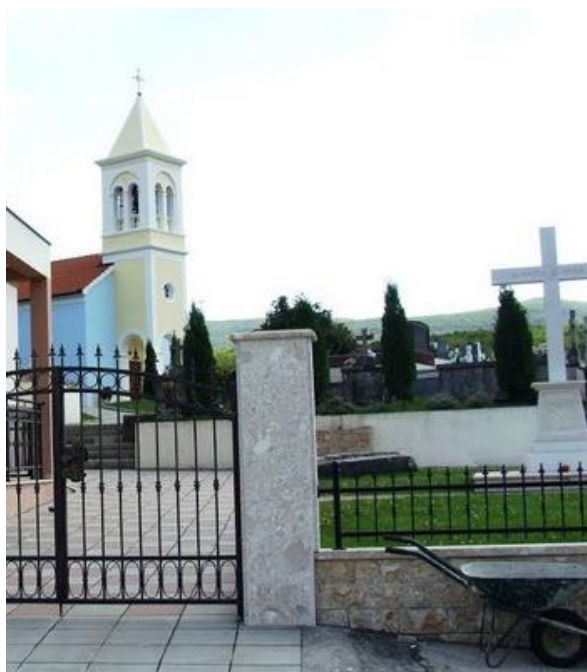

REPORTAŽA

PUTOVIMA DALMATINSKE ZAGORE

Zima. Hladno jutro donijelo je inje na moj auto. Temperatura je daleko ispod ništice, a ja sam krenuo prema Lučanima. Kod bake i djeda, s majčine strane, popio sam topli čaj i krenuo prema crkvi sv. Kate. Iako je u narodu poznata poslovice *Sveta Kata, snig na vrata!*, ova je sveta Kata snijeg zamijenila suncem i obasjala njime selo koje štiti...

Prekrasan prizor nadzirao se odmah nakon što sam izvirio iz velike uzbrdice koja vodi do crkve: uređeno groblje, travnjaci, zasađena stabla, parking, putovi i novoizgrađena mrtvačnica, a sve to u režiji vrijednih mještana i njihova župnika fra Frane Pupića Bakrača. Prijašnja crkva sv. Luke, po kojoj su vjerojatno i Lučane dobile ime, ostala je mala u cijelome tom prostranstvu. Na ulazu je u groblje veliki križ koji je postavljen kao spomen na sve one koji su dali život na braniku naše jedine, voljene Hrvatske. Ipak, jedini je problem, kao i u većini područja, nezaposlenost. Sjećaju se naši stari kako u srednjim godinama prošloga stoljeća nije bilo onih bez posla jer je postojao rudnik u kojemu su radili svi mještani, a danas su se Lučanjani i Lučankanke ipak okrenuli poljoprivredi: tako su poznate lučanske šljive, dok u predjelu Bara raste kupus, kako neki kažu, i bolji nego glavički. I onda me put odveo do Sutine: uređeni putovi, ograde, mostovi, izvorska voda i mlinice te mala umjetna jezera... kao raj na zemlji! Ali, iako se sve digitaliziralo, a i u zaborav su otišli stari običaji, svakoga 25. studenoga u Lučanima se skupljaju mještani kako bi proslavili blagdan sv. Kate. A onda, dok se molitve pobožnoga puka uzdižu do neba, zaštitnica gleda na svoje Lučane i vjerno ih štiti.

I onda malo dalje došao sam do Čitluka, maloga mjesta koje su izabrali i stari Rimljani kako bi osnovali grad Aequum. Tako su mnogi sumještani, dok bi uskopavali i pripremali vrtove za sadnju, iskopavali kipove božica i druge vrijedne ostatke poput novčića, fibula, posuda itd. Cijeli ugođaj uz krajolik nadopunjuje i plava ljepotica, Cetina. U društvu ribara prisjetili smo se starih dana kada je mlinica radila, a domaćih, autohtonih riba bilo je puno više. A sada, potpuna suprotnost: od mlinice ostali su samo zidovi, ostala je bez krova, a stari kotači za mljevenje završili su u hladnoj tekućici, dok su od domaćih riba ostale samo četiri "naše". S brdašca Krinja prekrasan pogled pada na cijelu okolicu... Ipak, iako se i Čitluk bori s raznim problemima, ljudi su se okrenuli korištenju Božjih ljepota te je tako u Čitluku poznat i jedan od najvećih proizvođača mlijeka u Dalmaciji, Marko Bilandžić.

Kada pričamo o Čitluku, neizostavno je ne posjetiti i Jasensko. Na brdašcu Đeladinu, na međi ovih dvaju sela, smjestila se crkva sv. Franje Asiškoga iz 1998. godine. Nakon što se povećavao natalitet, mala crkvice u Čitluku, koja je više sličila na kapelu, postala je premala. Tako su i prvi poznati mučenici fratri upravo u Čitluku: tijekom turskoga osvajanja fra Pavao Vučković i nekoliko fratara smjestilo se u samostan u Čitluku i nakon što je došlo do čina da su nakon odolijevanja turskoj vojsci došli do izmaka snage, imali su mogućnost predati se ili skočiti kroz prozor. No, odlučili su se za drugi čin te su svi fratri bili na mjestu poklani, a fra Pavao Vučković, koji je znao turski, odveden je za pašina pomoćnika... Na brdašcu Petrada poznato je Divojačko groblje na kojemu su se pokapali samo mladi ovih dvaju sela. Jasensko je poznato i po mnogim izvorima pitke vode, tako se veličinom ističe Glibuša koja napaja polja i donosi urode krumpira, kukuruza, graha,...

Sunce je na obzoru, a mi završamo i ovu prvu rutu. Odlaskom mislimo na sv. Franju koji s krunicom oko pasa i golubovima na rukama čuva ova svoja dva sela.

Pogledom s Petrade i Šušnjevače na veliko Sinjsko polje i bistru Cetinu do idućih slova bili mi ŽIVI I ZDRAVI!

DILJEM ZEMLJE I SVIJETA

STARI USKRSNJI OBIČAJI

Uskrs je najveći kršćanski blagdan, dan koji svjedoči o Kristovu uskrsnuću, treći dan nakon što je raspet na križ.

USKRSNI OBIČAJI DILJEM SVIJETA

Osim odlaska na svetu misu i svečanoga obiteljskog ručka svaki narod ima još obilje uskrsnih običaja. Irska, primjerice, ima neobičnu uskrsnu tradiciju. Irci za Uskrs zakopavaju haringe. Haringa je naziv za skupinu različitih morskih riba srednjega i maloga rasta. Taj čin označava kraj posta jer su haringe glavno jelo za vrijeme posta. U Nizozemskoj se pale uskrsne vatre u sumrak. U Škotskoj se djeca simbolički izudaraju da bi se iz njih istjeralo loše ponašanje. Postoji i izreka „istučen kao na Uskrs“ koja znači da je za neki prijestup dobivena preblaga kazna. U Austriji je običaj na drvene stupove postavljati vijence od zelenila koji se ukrašavaju jabukama, narančama i raznobojnim papirima. Nijemci obojena jaja vješaju na grane drveća. Pisanice i čokoladne figurice odrasli skrivaju po vrtovima i dvorištima dok ih djeca traže. Taj su običaj preuzeli Amerikanci koji organiziraju lov na pisanice. U Bugarskoj najstarija žena u obitelji crveno obojenom pisanicom za zdravlje po licu pomiluje svako dijete u obitelji, a ljudi nakon mise bacaju svoje pisanice na zid crkve. U Rumunjskoj se prije Uskrsa tradicionalno čiste kuće te se nabavlja nova odjeća. U Švicarskoj si ljudi uz čestitanje Uskrsa poklanjaju uskrsnu golubicu te kolač sa sušenim voćem. U Bernu vlada običaj da se na Uskrs ljudi svih generacija skupljaju na starome gradskom trgu i međusobno gađaju pisanicama. U Australiji zaručnici na Uskrs odlaze na obližnju rijeku kako bi zagrabili vodu i sačuvali je do dana vjenčanja na kojemu će se njome međusobno poškropiti za sreću u braku.

USKRSNI OBIČAJI U LIJEPOJ NAŠOJ

Tradicija je bojanje jaja. Prije su se koristile boje koje se mogu naći u prirodi: ljuska crvenoga luka, cikla, špinat, kopriva. Posebna je tehnika ukrašavanja pisanica, osim šaranja voskom i ukrašavanja biljkama, bilo i ukrašavanje slamom. Jaja bi se omatala slamom da se dobiju razni oblici. U nekim krajevima Hrvatske uoči Cvjetnice postoji običaj umivanja laticama cvijeća, najčešće laticama ljubice. Jedan od vrlo starih običaja u području Dalmacije jest običaj izrade klepetaljki i čegrtaljki. Često se pale uskrsni krijesovi, tzv. vuzmenke. Vatru ispred crkava pripremaju vjernici, a pale je kresanjem kamena o kamen. Na Uskrs se za doručak blaguje blagoslovljena hrana. Postoji običaj "borbe jajima": jaja se udaraju jedno o drugo, a vlasnik jedinoga jajeta koje na kraju natjecanja nije razbijeno pobjednik je. Uskrsni je ručak obilan i svečan. U sjevernoj Hrvatskoj jede se purica, a u Dalmaciji janjetina. Na moru se poslužuje bijela riba.

FOTOGALERIJA

PREKRASNA MATURALNA VEČER

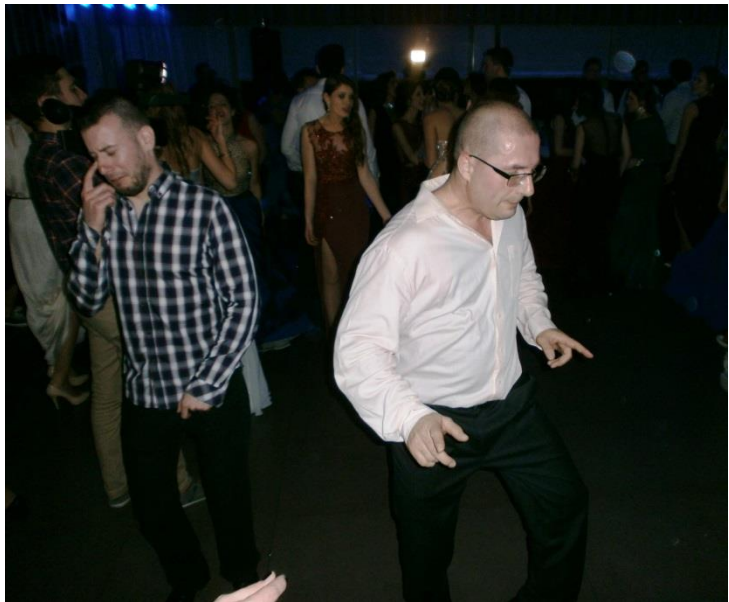
Svake godine najposebnija generacija učenika iz naše gimnazije odlazi/prelazi iz srednjoškolske u studentsku zbilju. Najposebnija je zbog četverogodišnjega, a poneki i petogodišnjega, gimnazijskog „staža“ za kojega se razvijaju ne samo među učenicima, nego i među učenicima i profesorima, prijateljski odnosi. To je jedno od važnijih obilježja naše drage gimnazije – kvalitetni međuljudski odnosi koji pridonose lakšem radu, bilo iz učeničkoga bilo iz profesorskoga gledišta.

Zrelost koju maturanti nerijetko vješto skrivaju u klupama na neki se osobit način razotkrije u razgovoru o ozbiljnijim temama, a zabljescu u dostojanstvenome držanju u sasvim posebnim opravama na maturalnoj zabavi, njima u čast.

I za ovogodišnje maturalne večeri pokazali su naši dragi maturanti kako cjelovečernji ples u dobro osmišljenom programu može proteći bez suvišnih aditiva na koje su inače naviknuli u svojim zabavama, a uključivanje profesora u neke točke programa, kao i njihov pristanak, odraz je suradnje i davno stečenoga međusobnoga povjerenja. Bilo nam je uistinu lijepo zajedno biti!

Još malo pa ćemo se s njima pozdraviti. Uskoro im slijedi ozbiljni ispit zrelosti gimnazijskoga školovanja i znanja. Ostvarila im se molitva s otvaranja maturalne zabave: *Gospodine, u životu i radu koji je pred nama vodi nas svojom milošću i obdari mudrošću!*

FOTOGALERIJA

MATURALNO PUTOVANJE

Ovogodišnji su maturanti posjetili Budimpeštu, Prag, Brno, Beč, Bratislavu te Eisenstadt.

Putovanje je trajalo tjedan dana.

Prvi dan došli su u Budimpeštu, gdje su se smjestili u hotel *Atlas City Hotel* s tri zvjezdice.

Drugi su dan također bili u Budimpešti gdje su posjetili Parlament, crkvu sv. Matije, Državnu operu,...

Treći su dan krenuli iz Budimpešte u Brno, nakon čega su krenuli dalje u Prag. U Pragu su bili naredna tri dana, od čega dva dana razgledavanja i jedan slobodan dan. U Pragu su posjetili pivnice *U Fleku*, gdje je osnovan Hajduk, Karlovo sveučilište, Prašku branu, Havelsku tržnicu itd.

Sedmi su dan krenuli iz Praga u Beč, gdje su posjetili dvorac Schönbrunn, Parlament, Katedralu sv. Stjepana i ostale znamenitosti.

Posljednji su dan iz Beča krenuli u Eisenstadt, a potom se vratili u Sinj!

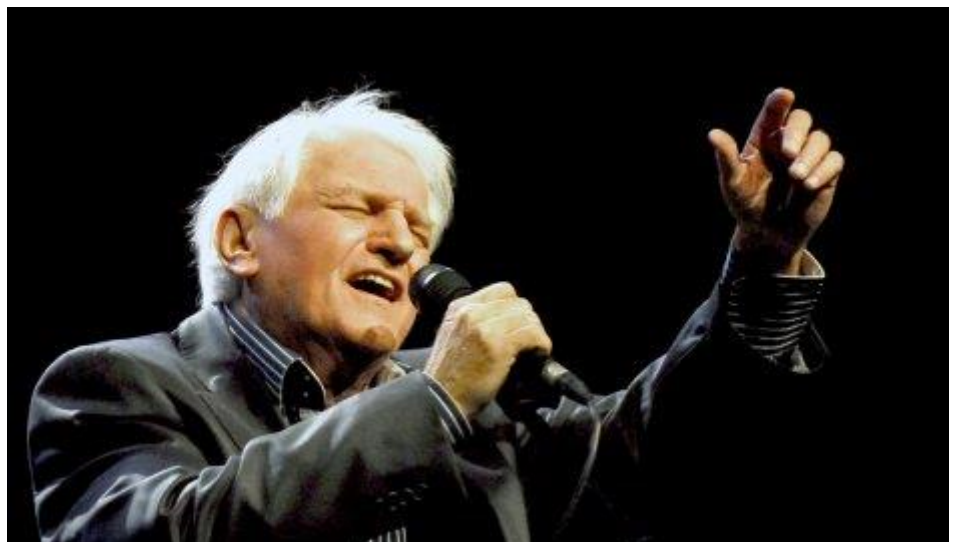

GLAZBA

ZBOGOM ARSENE, KEMALE I VINKO**ARSEN DEDIĆ**

(28. srpnja 1938. – 17. kolovoza 2015.)

Sinoć navečer upalio sam CMC televiziju. Usred mnoštva moderne glazbe, koju bi moja baka okarakterizirala kao "javni otpad", zapjevao je i Arsen Dedić. Toga kolovoza pogodila me je vijest o njegovoj smrti. Tih sam dana samo pratio što se događalo s tadašnjom živućom legendom, no danas o njemu možemo pričati, nažalost, samo kao o anđelu koji je otišao tamo kamo idu takvi kao što je bio on. Svojim blijedim licem i naočalama odavao je nešto što su mogli imati samo posebni ljudi. Uz svoju Gabi provodio je lijepe dane sve dok taj duh nije krenuo u borbu s bolešću. No, tu je bitku ipak izgubio i hladnoćom obuzeo srca svojih vjernih obožavatelja... Njegovo ime, Arsen, bilo je i njegovo zanimanje, kako je često znao reći. Šibensko dijete ostat će poznato po svojim velikim uspješnicama, a sigurno će većinu vas koji čitate ovu priču vratiti u sjećanje pjesma *Kad bi svi ljudi na svijetu*. Tuga i bol za tako velikom legendom ostaje...

KEMAL MONTENO

(17. listopada 1948. –
21. siječnja 2015.)

Jednoga prohladnog siječanjskog dana 2015. godine udarna vijest svakoga informativnog dnevnika bila je kako je preminuo sarajevski pjevač Kemal Monteno. Bolest i smrt nasuprot želji i entuzijazmu... Tako je još jedna legenda otišla na neke ljepše pozornice i koncertne dvorane gdje sigurno uveseljava odabrano društvo i osvaja svojom karizmom. Sjećam se kad bi onim svojim pomalo "drhtavim" glasom zapjevao *Vratio sam se, živote, otjer'o sam dane sive...* No, i ta velika životna knjiga napisala je svoja zadnja slova.

Opaka bolest bila je jača od želje za životom koji je u sebi nosio toliku toplinu, vedrinu i želju za novim stihovima i pjesmama. Čovjek koji je uvijek ostao vjeran svojoj Bosni bio je miljenik hrvatske publike: punio je dvorane i osvajao srca svojim ljubavnim pjesmama, a sada s nebesa nadgleda svoje Sarajevo za koje je živio i u kojemu će uvijek živjeti. Ali, ta ga životna bitka stvarno *Nije htjela*. Otišao je naš Kemal...

VINKO COCE

(22. prosinca 1954. – 27.
listopada 2013.)

Već su tri godine prošle otkako je s ovoga svijeta otišao "fetivi" Dalmatinac Vinko Coce. Kao jučer sjećam se toga tužnoga dana: kao što bi se svaka nedjelja iskoristila za uživanje u "novoj pustolovini", tako je bilo i s tom nedjeljom 27. listopada. Vraćajući se iz Omiša, voditeljica na radiju skoro je plačući izvijestila kako je svoje oči sklopio veliki "trogirski slavuj". Bilo mi je jako teško, a samo što nisam zaplakao na pjesmu *Ribari* koja je išla nakon informativnih vijesti. Još jedna legenda potražila je put prema boljem životu... U srcu mu je posebno bio Hajduk kojemu je posvetio nekoliko svojih pjesama, a ništa manje predstavljao je svojim pjesmama i svoju vječnu, jedinu i voljenu Dalmaciju. Volim reći kako si je napisao lijepu pjesmu koja će ga ispratiti *Mirno spavaj, ružo moja...* Dobročudni i uvijek nasmijani Vinko Coce isticao je da je on jedan od običnih, „malih ljudi“. Nije stremio statusu zvijezde i takvo što ga uopće ga nije zanimalo. Poznati tenor vječno će živjeti u našim srcima...

I tako su nas u tri godine napustile tri legende: Arsen, Kemo i Vinko otišli su Gospodinu na vječne pozornice... lako je rastanak uvijek težak, za umjetnike kakvi su oni bili ovo nije kraj. Njihova djela, pjesme i stihovi živjet će i dalje s nama i sa svim brojnim štovateljima ovih umjetnika.

SPORT

U GRADSKOM PARKU POSTAVLJEN STREET-WORKOUT PARK

IZVOR: Ferata.hr

Na prostoru iznad dječjega igrališta u sinjskome gradskom parku nedavno je postavljen *street workout* park.

Radovi na postavljanju sprava za ovaj park trajali su 15-ak dana. Ova lokacija opremljena je spravama sličnima onima u teretani, koje se koriste za rekreaciju. Inače, ideja o izgradnji ovoga rekreacijskog parka realizirana je u suradnji Zajednice sportskih udruga Grada Sinja i Grada Sinja.

Takozvani *street workout* vrsta je treninga, sportske discipline i vještine, svojevrsna kombinacija gimnastike i akrobatike koja je u svijetu sve popularnija.

Ukupna je vrijednost investicije oko 55 000 kuna.

Učenici i naše gimnazije pod vodstvom svojih profesora Tjelesne i zdravstvene kulture često treniraju i vježbaju na novopostavljenome *street workout* parku!

MOJIH RUKU DJELO

PJESME IVE PLETIKOSIĆ

1.

čeznutljivim stopama i licima neopranog bijesa
 šeta mila, gola, bosa,
 usamljena jedna jeka.
 sedamnaest očiju što joj u potiljak
 sunčane zrake siju
 ona trpi trčec po klancima mrtvim
 dok joj hladni mrakovi
 čavle po leđima šiju.
 pa se krije, šaplje šturo čudesima šumskim
 da se od brata Sunca krije
 s kamenom u ruci.
 a ona joj vesela kažu
 da u drvenoj zemlji spasa ima
 u rosnom lišću, međ kapljama što krije
 sinove strane i sve one koji je nađu.

3.

u zori sanjam
 u plućima ptice
 da sam rođen.

kolebam se kao dan kad sve strvinarke
 na ruke nahrupe
 bodu mi oči, usta, obraze-
 dlanovi im krvavi od moje vlastite
 katastrofe.

ja sam pticin početak
 njen kraj
 njen sumrak i njena ponoć
 njen duh i zrak u njenim plućima

i pod mojim teretom
 ona šepa.

"ne strahuj od mene, mala ptico",
 šapćem joj u snu, iznutra,
 tako da joj krvlju moja poruka dokola.

"tu sam da ti pomognem da dišeš
 jer pak tvoj slabi dah
 miluje svu tugu iz jesenske kiše."

7.

(to nije nevrijeme.)
 to je kiša što oceane puni
 dok duge režu kroz prazne oblake.
 (to je oluja, ja sam oluja, ti si oluja.)
 druga galaksija misli, drugi brod majka,
 ali boje mojih nebula su komplementarne bojama tvojih oceana.
 (svjetlo para kroz mrak. imaš oči lavova i stijenki vrućih pećina.)
 poznat je stran.
 (ne znam tko si. slušam kako gubiš smisao.)
 što je smrt ako živiš nakon nje?
 (svi mi volimo svoj vlastiti mrak.)

9.

ima jedna duša što mi poljima hara
 i usnulim koracima trči prema rubu.
 trga se, pjeva, notama krhkim i zvoncima svetim,
 a srce ju boli od straha koji me hvata.

grčim se od nervoze ali ona me draga, i šapuće mi prozirne vidike, kroz uho-
 da sluhom pogledam dan.

i kad sam blizu ponora
 a ona daleko,
 za vjeđe me povuče glasom svojim
 pa padnem umorna na mekano tlo.
 i tad živim,
 dišem;
 a njena sreća ko jorgovan.

RAZBRIBRIGA

KRIŽALJKA

L	M	I	R	P	L	V	O	L	E	T	I	V
M	O	R	E	H	O	R	A	H	R	A	M	J
S	T	P	U	M	M	S	T	R	O	G	P	E
O	A	D	T	R	I	J	U	M	F	V	I	R
K	Z	E	O	A	Š	U	T	N	J	A	K	A
B	O	G	V	K	L	D	S	V	E	M	I	R
K	O	D	I	M	E	D	O	G	A	Đ	A	J
P	E	T	Ž	N	NJ	O	H	O	L	O	S	T
Ž	E	N	A	T	E	K	V	L	A	S	T	O
R	O	D	Z	A	B	R	A	N	A	T	I	M
I	Z	D	A	J	N	I	K	S	V	A	L	T
I	N	A	R	O	D	S	V	J	E	D	O	K
I	N	T	E	L	I	G	E	N	C	I	J	A

Pronađite riječi u križaljci i odgonetnite što karakterizira ljudski život!

LOPTA
TRIJUMF
ŽIVOT
MIŠLJENJE
MRAK
VOLJETI
ŠUTNJA
IZĐAJNIK
INTELIGENCIJA
NAROD
VLAST
IME

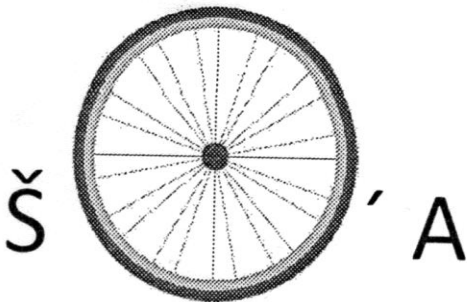
BOG
ZABRANA
ŽENA
VAL
STROG
MIR
TIM
PET
MORE
KOS
DUH
SVEMIR

DOGAĐAJ
OHOLOST
MOL
ZATO
SVJEDOK
HRAM
DOK
VJERA
KIP
ROD
TEK

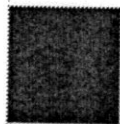
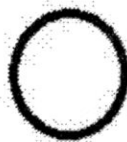
SUDOKO

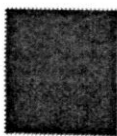
5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Š ' A

 + = 5

 · =

5 · = _____

VICEVI

Jaja

Pita učiteljica Pericu:

- Perice, što nam daje kokoška?
- Jaja.
- Bravo. I što još?
- Još jaja.
- Dobro, a na čemu ti spavaš?
- Na krevetu.
- A što ti je pod glavom?
- Ruke.
- Hmm... Da probamo drugačije. Na čemu spava tvoj otac?
- Na mami.
- A kad ti mama nije tu?
- Na susjedi.
- A kad nema susjede?
- Tad' nema ni tate.
- Jaooo... Ajmo ovako, na čemu spava tvoj djed?
- Na krevetu.
- I što stavlja pod glavu?
- Jastuk.
- Ako udarimo jastuk, što dobijemo?
- Perut!
- A ako ga udarimo jače?
- Prašinu!
- A ako uzmeš nož i isječeš jastuk, što dobiješ?
- Šamar od djeda!
- Dobro, šamar, što još?
- Paaa, perje.
- Eee, konačno! I znači, što nam daje kokoška?
- Pa rekao sam Vam – jaja

Mladenci

Što rade mladenci prve bračne noći?

Jedan broji novce, a drugi stavlja slike na Facebook

Stolovi

Ide direktor u obilazak svoje firme, zastane pored jednoga radnika i pita ga

- I, koliko ti stolova napraviš na dan?
- Dva, odgovori radnik.
- Svašta! Ovo je nečuveno, ja ih mogu napraviti i 10, ljutito će direktor
- Pa naravno, jer ste vi stolar, a ja sam diplomirani ekonomist.

Tenisice

Kampirali Mujo i Haso u Africi i vide da im se približava lav.

Mujo sjedne i brzo oblači tenisice.

Haso ga pita: "Mujo, stvarno misliš da ćeš u tenisicama biti brži od lava?"

Mujo: "Neću biti brži od lava, ali ću biti brži od tebe"

ENGLESKI KUTAK

- ADULTS
- SITE
- MASTER
- EXCERPT
- HAPPINESS
- SUCCESS
- CAPACITY
- SYMPATHY
- ROSE
- CHOCOLATE
- IMAGINATION
- FRIENDSHIP
- JOY
- ZERO
- DUE
- SIT
- COUNTY
- PIN
- MITH
- BEST
- DEN
- OFF
- COUNCIL
- NEAT
- BED
- SHY
- RESULT
- ODD
- BEE
- DARK
- NOW

H	A	P	P	I	N	E	S	S	J	O	Y
S	E	M	D	C	A	P	A	C	I	T	Y
S	H	D	A	R	K	N	N	E	A	T	S
J	O	Y	U	S	I	T	O	Z	E	L	U
M	I	T	H	E	T	S	W	E	T	U	C
P	I	N	B	E	D	E	G	R	O	S	C
A	D	U	L	T	S	B	R	O	S	E	E
T	C	O	U	N	C	I	L	L	B	R	S
H	I	C	H	O	C	O	L	A	T	E	N
Y	O	F	F	T	P	R	E	C	X	E	E
S	P	I	H	S	D	N	E	I	R	F	D
I	M	A	G	I	N	A	T	I	O	N	H

SP

ION

1,2,3,4

- AISLDBEY _____
- DVTRSEIYY _____
- NTD VERAUE _____
- NOSO P _____
- OTEACTNIRIN _____
- AHRT E _____
- OKBOS _____
- ECHD SELU _____

NJEMAČKI KUTAK

S	S	B	L	A	U
U	C	E	N	T	
A	H	Ö	R	E	N
H	U	N	D	A	N
A	L	L	E	I	N
A	E		U	S	M
R	O	T	T	S	A
Z	T	A	S	A	U
E	F	A	C	G	S
T	F	A	H	O	F

- HOF
- AN
- ROT
- DEUTSCH
- ALLEIN
- HUND
- HAAR
- HAFT
- HÖREN
- HAUS
- BLAU
- MAUS
- SCHULE
- GASSI
- SATZ

””

E I

- DURFEN _____
- BUGAFAE _____
- NADYH _____
- TERÄG _____
- RAFUGME _____

PSIHO-TEST

Bez puno razmišljanja, "brzopotezno" dovrši rečenice započete u pitanjima od 1 do 4!

1. Priprema, pozor...

- a) ...kreni!
- b) ...sad!
- c) ...skoči kroz prozor!

2. Ispeci pa...

- a) ...pojedi!
- b) ...reci!
- c) ...začini!

3. Bubne i ostane...

- a) ...bubnut!
- b) ...kriv!
- c) ...živ!

4. Prvo skoči pa reci...

- a) ...hop!
- b) ...stop!
- c) ...trop!

5. Može li se izreka "Obećanje ludom radovanje" primijeniti i na obećanja koja ti daješ roditeljima, prijateljima i ostalima?

- a) Da, vrlo često.
- b) Ponekad.
- c) Nikad!

6. Koji ti oblik provjere znanja u školi osobno više odgovara?

- a) Pismeni.
- b) Usmeni.
- c) Podjednako mi odgovaraju oba oblika.

7. Kako se odnosiš prema onome što pročitaš u novinama, čuješ na radiju, vidiš i gledaš na televiziji?

- a) Ne vjerujem ničemu od toga.
- b) Uglavnom vjerujem svemu što tu čujem i vidim.
- c) Kod roditelja ili nekog drugog provjerim istinitost onoga što sam pročitao, vidio i čuo.

8. Učenje pjesmica ili recitala napamet za tebe je...

- a) Prava muka.
- b) Pravi užitek.
- c) Pomalo dosadna, ali potrebna vježba.

9. Koliko ti je vremena potrebno za odabir i kupnju novih hlača, suknje ili cipela?

- a) Dva-tri dana, dok sve trgovine ne obiđem po dva-tri puta.
- b) Jedno popodne, dok se ne "prošuljam" cijelim gradom.
- c) Jedan sat, pa i manje, jer to ću obaviti u prvom dućani u koji uđem!

10. Dok nisi gledao, prijatelji su ti pripremili "ubojiti napitak", odnosno u tvoj sok su – iz šale – ulili i nešto ljuto! Sad te nutkaju da se osvježiš hladnim pićem...

- a) Bez sumnjičavosti i provjeravanja nestrpljivo ću početi piti svoje piće... i tako nasjesti na njihovu šalu.
- b) Bit će mi sumnjivo njihovo nutkanje pa ću vrlo oprezno kušati što je u mojoj čaši.
- c) Nikad ne pijem ništa što nisam sam natiočio u čašu! Prolit ću natiočeno.

11. Odgovarajući na pitanje iz povijesti izvalio si neku veliku glupost i cijeli razred, uključujući i profesora, sad "umire" od smijeha... A ti, kako se osjećaš?

- a) Najradije bih propao u zemlju od srama!
- b) Super, konačno sam i ja glavni!
- c) I sam se smijem na svoj račun... Ta, svakom se to može dogoditi!

12. Čisteći tavan ili podrum, naišao si na neku staru, požutjelu knjigu o nekoj tebi nevažnoj temi...

- a) Bacit ću je, kao i druge nepotrebe stvari.
- b) Ostavit ću je, jer knjige nikad ne bacam, a možda će nekoga drugog zanimati.
- c) Brzo ću je odnijeti u antikvarijat da vidim vrijedi li, možda, čitavo bogatstvo!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a	-1	-2	-2	2	0	0	4	0	4	0	4	0
b	-2	2	-1	-2	2	4	0	4	2	2	0	2
c	2	-1	2	-1	4	2	2	2	0	4	2	4

DO 14 BODOVA: "Što na umu, to na drumu" Takav si ti! "Brz na pištolju", tj. na jeziku, u reakcijama i mislima. Ti si onaj koji će, bez greške, "naletjeti" na svaku postavljenu "minu", tj. na neslane šale svojih prijatelja. Ti si onaj koji će nepromišljeno "izvaliti" glupost od koje će cijeli razred podrhtavati od smijeha. Ti si onaj lakovjermi koji će poput spužve upijati sve što mu nude novinske stranice i tv-ekrani. Ti si – brzoplet!... Iako to u tvojoj dobi zna biti čak i simpatično, a kako budeš rastao život će te učiti da postaneš oprezniji i promišljeniji... – ipak pripazi da te na "tanak led" ne navedu i sasvim zlonamjerni tipovi, koji bi željeli iskoristiti tvoju brzopletost da te spletu u svoje mreže alkohola, droge i drugih mračnih stvari!

OD 15 DO 22 BODOVA: Ti si pomalo "naivac", ali nisi za to krivac... Pokušavaš biti malo "sporiji", pokušavaš u sebi "izbrojiti do deset" prije negoli doneseš neku odluku ili reagiraš na nečiji izazov... ali još uvijek često je tvoja zdrava nestrpljivost jača od toga. Zaletiš se, reagiraš srcem a ne glavom... pa te to nekad dovede u manje neprilike. Ipak, baš takvo ponašanje – iskreno i neposredno – čini te omiljenim u društvu, dragim prijateljem – kojem će se drugi ponekad malo i narugati – ali će ga u srcu istinski voljeti.

OD 23 DO 32 BODOVA: Uvijek oprezan, uvijek "trijezan". O svemu "dvaput prmisliš" prije negoli izrekneš svoj stav, prije negoli "presuđiš" i odluku doneseš. U svemu tome ipak nisi "zadrž" i naporan, jer vrlo dobro znaš procijeniti u kojim trenucima i s kojim osobama je potrebno više, a s kojima manje opreznosti. U poznatom krugu voljenih osoba znadeš biti opušten i neće ti smetati da te kojiput i nasamare, ali prema nepoznatim ljudima zauzet ćeš potrebnu dozu "hladnoće" i nepovjerljivosti. Stoga se može reći da si vrlo pouzdan prijatelj, osoba na koju se drugi s pravom mogu "n"sloniti", jer će uz tvoju pomoć mnoge neugodnosti izbjeći.

